

Adress till SveDEN och Bladet:

Birgitta Meding
Institutet för miljömedicin
Norrbacka, 3 tr
171 76 Stockholm
tel 08-52 48 00 37
e-mail: birgitta.meding@ki.se

Aktuell information om epidemiologiska aktiviteter för och bland dermatologer från Svenska Dermato-Epidemiologiska Nätverket, SveDEN

I SveDENs idégrupp ingår:

Chris Anderson Linköping chris.anderson@lio.se, Birgitta Meding Stockholm birgitta.meding@ki.se,
Berndt Stenberg Umeå berndt.stenberg@vll.se, Åke Svensson Malmö ake.svensson@skane.se,
Anna Josefson Örebro anna.josefson@orebroll.se,
Kristofer Thorslund Stockholm kristofer.thorslund@karolinska.se

Workshop in Dermatological Epidemiology, Vadstena 25–26 March 2010

SveDEN och Hudkliniken i Linköping inbjuder intresserade kollegor till den tolfte workshopen i dermatoepidemiologi. Mötet hålls enligt nygammal tradition "lunch till eftermiddag dagen därpå" och mötesplatsen för andra gången i rad är klosterstaden Vadstena.

Temat för mötet är *riskbedömning* som vi avser belysa ur olika perspektiv. Inte minst inom det dermatologiska området kan en *population* vara utsatt för *risk*. Det kan gälla t ex risk för hudcancer av melanom- eller icke-melanomtyp. Studier och statistik som utarbetas på populationsnivå ska också tolkas på individnivån. Ett annat exempel är risk för läkemedelsbiverkning – förekomsten av biverkningar är olika stor för olika preparat. En *riskbedömning* måste göras för att ta ställning till behov av preventiva insatser eller tillrädlighet av användning av ett läkemedel i en viss situation. Inom sjukvård och i många andra verksamheter blir dessa ställningstaganden en del av de övergripande målsättningar för *säkerhet* som är i ökande grad har uppmärksamats. Vi sätter bakgrunden till denna diskussion genom att beskriva olika risksituationer och riktar sedan in oss på de *statistiska och epidemiologiska verktyg* som behövs.

Vi kommer även vid denna workshop att vika tid åt en diskussion av utvalda forskningsprojekt, pågående eller under planering. Detta har förut visat sig vara ett utmärkt tillfälle för forskarna att ventilerat idéer och förhoppningsvis att få goda förslag kring epidemiologiska frågeställningar samt ett bra sätt för oss andra att lära av diskussionen.

Under mötet kommer vi att ha en "husstatistiker", docent Hans Stenlund från enheten för Epidemiologi, Umeå Universitet. Han är en uppskattad lärare som framträtt vid flera workshops samt vid SveDEN-kursen i epidemiologi i Heman. Han kommer att vara resurs under projektdragningar men är också tillgänglig för övrig diskussion och rådgivning under mötet.

En annan aktivitet är projektförmedling. Idégruppen har en pool med förslag, som gärna kan byggas på av andra mötesdeltagare. Projektet kan utgöra utbildningsprojekt för ST-läkare eller projekt för övriga intresserade kollegor som känner för att göra en insats inom de områden som SveDEN haft som fokus. Vi tänker även denna gång ordna "speed dating" för att hitta en bra match mellan idé och potentiell utövare.

Vi startar med lunch kl 12.00 på Klosterhotellet i Vadstena torsdagen den 25 mars 2010 och slutar kl 16.00 fredagen den 26 mars. Planera resan till Mjölby där Ni möts upp vid centralstationen för transport till Vadstena. Vi är mycket tacksamma för fortsatt stöd från Astellas AB inom ramen för relevanta avtal. Vi har även en lokal värd i form av Sterisol AB. Vi annonserar detaljer kring programmet samt kostnaderna efterhand på www.PDF.nu, där även anmälan kan göras.

Information: Chris Anderson tel 013 221750, fax 013 222563, e-mail: chris.anderson@lio.se eller Ann-Helen Westerdahl tel 013 222563.

Referat från Linköping (alias Vadstena) 11th Workshop in Dermatological Epidemiology 19–20 March 2009

Vadstena i vårlig brytningstid med svala vindar och strålande sol...

Programmet den 19:e ägde rum i Sterisols lokaler och vi bjöds under dagen också på en mycket intressant rundvandring där vi fick se tillverkningen av företagets produkter. Huvudtemat för dagen var komplexa analysbehov och den nytta man kan ha av exempel från t ex processindustri. Chris Anderson, Linköping, välkomnade och Johan Lassus, kemist på Sterisol, Vadstena, gav oss några inledande glimtar ur Vadstenas historia. Berndt Stenberg, Umeå, visade egna exempel på studier där man kan använda processmetodik, t ex upplevelse av muntorrhet vs mätning av vilosalivflöde och mätning av VOC vs SBS.

Sedan glädde oss Johan Lassus med ytterligare ett historiskt "interludium" som framför allt handlade om Birgitta och han påpekade att hennes nedtecknade beskrivningar av sina syner var en slags startpunkt för det skrivna svenska språket. Chris Anderson exemplifierade behovet av processanalys med sjukvårdens organisation - t ex Allergicentrum Östergötland i Linköping - vilken ju genererar en mycket stor mängd data. Begrepp som balanserat styrkort och nyckeltal introducerades, varefter Johan Lassus beskrev användningen av dessa begrepp inom kemisk processindustri.

Efter rundvandring vidtog Michael Sjöströms redogörelse för kemometri och vilken nytta man kan ha av metodiken vid experimentell design av studier där man har ett stort antal ändringsbara parametrar. Misstaget vid design av experiment är annars ofta att man håller någon av variablerna konstant, men det innebär att man löper risk att viktig information går förlorad. Detaljerad beskrivning av hans föredrag ryms inte här, men det framgick bl a att antalet möjliga dimensioner analysen kunde äga rum inom inte bara var tre utan kunde vara praktiskt taget hur många som helst. Under några kort ögonblick kändes det hela solklart – nämligen när man förstod

hur man med projektionsmetoder, "pattern recognition", latent variabler, maximal variation osv kan upptäcka en banan man inte anade att den fanns...

Kvällen avslutades med ett glas vin i de djupa källarvalven, god middag i munkarnas före detta sovsal och orgelkonsert i den vackra kyrkan (Sveriges 5:e största på denna lilla ort!).

Under fredagen sammanfattade Michael Sjöström angående principalanalys (PLS): a) experimentell design ska användas när två eller fler faktorer kan variera(s) b) multivariata tabeller ska omvandlas till projektioner c) klassifikation av grupper kan uppnås med principalanalys d) relationer mellan två olika datablock av variabler kan analyseras. Hans Stenlund, "in house" statistiker, Umeå, beskrev bl a begreppen "attributable risk" (AR) och interaktion.

Anna Josefsson, Örebro, redogjorde för resultat från sin studie om nickelallergi som riskfaktor för handeksem (tycks inte vara någon större riskfaktor, men som så ofta finns det metodologiska problem att diskutera). Annica Carlsson, Ängelholm, redogjorde för PYTS (Projekt YTSoring vid handeksem). Syftet med projektet är att utarbeta och validera ett instrument som kan användas av patient, sjuksköterska och läkare för bedömning av utbredning och svårighetsgrad av handeksem.

Till slut följde en intressant redovisning och diskussion kring instrument att mäta livskvalité vid handeksem med (Cia Moberg och Magnus Alderling, Stockholm). Därefter följde sammanfattning av dessa två mycket givande dagar och det utlovades kopior av Sjöströms och Stenlunds föredrag till deltagarna.

Vid (den trubbiga) pennan

Ann Pontén, Malmö